

تاریخ عکاسی و عکاسان پیشگام در ایران

یحیی ذکاء

انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۴

کتاب حاضر، در نگاهی به ورود عکاسی به ایران و تلاش‌های نخستین عکاسان ایرانی پرداخته است. عکاسی در تهران، عکاسی در شهرستان‌ها، فرهنگ و ادبیات عکاسی در ایران، واژگان عکاسی در زبان فارسی در دوران قاجار و شعر و عکاسی مباحث کتاب را به خود اختصاص داده‌اند. هم‌چنین بخشی تحت عنوان سیر تحول عکاسی در ایران دوره‌ی قاجار و آلبوم عکس در ۱۴۰ صفحه ارائه شده است.

یحیی ذکاء، مؤلف و پژوهشگر نام‌آشنا، انگیزه‌اش را در تدوین و تألیف این مجموعه، پیش از همه به علاقه‌اش در گردآوری عکس‌های خانوادگی، تهیه‌ی آلبوم‌ها و کارت‌پستال‌ها مربوط به دوران کودکی می‌داند. او در مقدمه‌ی کتاب به ورود دوربین عکاسی به ایران و تکامل فن عکاسی و هم‌چنین مهارت عکاسان ایرانی آن دوره با توجه به نبودن وسایل فنی کافی، اشاره می‌کند.

بخش اول کتاب، به عکاسان معروف ایرانی که از نخستین روزهای ورود دوربین به ایران شروع به فعالیت کردند، پرداخته است. از آنجا که کتاب جنبه‌ی تاریخی دارد، عمدتاً به عکاسان قدیم تهران و ایران اشاره می‌شود، اما نام عکاسان خارجی نیز که در آن ایام عکس‌های به یادماندنی از تهران گرفته‌اند، نیز دیده می‌شود.

در بخش بعدی عکاسی در شهرستان‌ها مورد بحث قرار گرفته است. در این بخش عکاسان قدیم تبریز، شیراز، قزوین، رشت، خوی، یزد، کرمانشاهان، همدان، ارومیه و اسپهان و مشهد معرفی می‌شوند.

در بخش سوم، کتاب‌ها و نوشته‌هایی که به عکاسی پرداخته‌اند، مورد توجه نویسنده قرار گرفته است. در پیوست نیز به تحولات عکاسی در ایران دوره‌ی قاجار به قلم کریم امامی با مباحثی چون ابن هیثم و پیشگامان دیگر، عکاسان دوره‌گرد، نگاتیوهای کاغذی و عکاسخانه‌ی قاجاری پرداخته می‌شود.

فهرست تصاویر پیوست و تصاویر آلبوم، آخرین بخش این مجموعه است که حدود ۱۵۰ صفحه را دربرمی‌گیرد، از جمله عکس‌های این بخش می‌توان به عکس‌هایی تاریخی از میرزا رضای کرمانی و ناصرالدین شاه در میدان اسب‌دوانی دوشان تپه اشاره کرد. این عکس‌ها مستندی گویا از رویدادهای تاریخی است و برای پژوهشگران اثری بسیار ارزشمند است. کتاب در ۵۸۱ صفحه، با قیمت ۲۰۰۰۰ تومان منتشر شده است.